

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Depisom je treba za odgovor priležiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Volja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmend-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 18. vinotoka 1913.

Št. 42.

Vilajet.

Vilajeti so bili turške pokrajine, kjer je imel vsó oblast in »pravico« Turek; kristjan je imel samo to pravico, da je smel Turku služiti, streči, da je moral lenemu Turku obdelovati polje, da se ni smel braniti, če je Turek v krščanskih vaseh ropal, moril, onečaščeval krščanske žene. Druge pravice bolgarski in srbski kristjan v turških vilajetih ni imel.

Pri nas v Avstriji pa imamo urejeno državo, urejeno vsaj na papirju po zakonih, na katere se sklicuje lahko vsak državlján in se lahko tudi pritoži, če se v njegovo škodo kršijo državni zakoni. In vendar imamo v tej urejeni državi čisto neurejeno pokrajino, deželo, vilajet, v katerem v resnici vživa en del prebivalstva ravnotako malo pravic, kakor bi zanj ne bilo postav. Zato je to čudno deželo, ki je zibel slovenske zgodovine, imenoval g. državni poslanec Franc Grafenauer koroški vilajet, v katerem gospodarijo nemškonacionalni mladoturki, kakor se jim pač zljubi. Kdo povprašuje v tem vilajetu po pravici, kdo po zakonih, kadar se gre zato, da se uduši samostojno narodno življenje slovenskih Korošcev, teh avstrijskih Macedoncev? Svoje vladarje, svoje vojvode so si pred stoletji volili koroški Slovenci na Gosposvetskem polju, v svojem jeziku so jih ustoličevali; v nobenem drugem kakor v slovenskem jeziku je bil dolžan zagovarjati se slovenski knez, če je bil zatožen pri rimskem cesarju in »celi sveti državi.« Toda ta slovenski rod, ki prebiva že kakih 1300 let na koroški zemlji, se sedaj niti pred sodiščem ne more in ne sme več zagovarjati slovensko, niti pred uradniki, ki so zanj in zavoljo njega nastavljeni in tudi ž njegovim denarjem plačani, ne more dobiti v svojem slovenskem

jeziku pravice, niti voznega listka ne, ki ga dobi v svojem jeziku tujec, Nemeč, Lah itd.

Na tleh leže slovenstva stebri stari...

Toda v turških vilajetih so smeli kristjani vsaj braniti se, smeli so vpiti in mogli so ubežati. Bolgarski hajduk, četaš, je vzel na ramo puško, za pas handžar, tam se je maščeval, če je postal Turek predrzen in mu je sledil v skalnate gore. Slovenska raja v koroškem vilajetu pa niti vpiti ne sme, ko gleda, kako mu v zloglasnih koroških šolah mučijo nemškonacionalni mladoturki otroke in v njih morijo ljubezen do matere, do njenega slovenskega jezika. Ti mladoturki imajo postavo, da mora slovenska raja molčati in gledati v oko svoji narodni smrti. Le če postaneš janičar, če zatajiš svoj rojđ, svoj jezik, svojo vero, smeš živeti. Drugače prideš ob kruh! In če ta uboga raja zastoka, se mu mladoturki roga in pravi: Kaj še hočeš, saj se ti godi dobro! Vsi tvoji sinovi so zadovoljni, posebno tisti, ki so postali janičarji in mi služijo! In mladoturki udari rajo s pasjim bičem in zapove oblastno: Molči! Saj vendar vidiš, da sem tvoj prijatelj! Kaj hujskaš, da se Ti godi slabo? Saj si vendar manj vreden!

In ta brezpraven slovenski rod na Koroškem je talentiran, pošten, ima v posesti prelepe doline in gore, prelepo, blagglasno govorico in dobro mehko, premehko srce. Kljub temu pa nosi po naziranju Nemcev od svojega rojstva »pečat sramote«, pečat, da je »ein Windischer«; in res se del slovenskega ljudstva na Koroškem sramuje svojega slovenskega pokolenja, ker že otroku v šoli utepe nemškutarski učitelj v glavo, da je Slovenec »ein windischer Esel«, da je slovensko govoriti grdo, kmečko, nemško govoriti pa »nobel«, imenitno.

Do pičice tako se godi Slovincem na Koroškem.

Te razmere dobro opisuje z dejstvi knjiga »Aus dem Wilajet Kärnten«, ki jo je izdalo in založilo »Katoliško-politično in go-

podarsko društvo za Slovence na Koroškem,« (Celovec, Pavličeva ul. 7.) Knjiga je spisana v nemškem jeziku, ker je v prvi vrsti namenjena tistim, ki ne znajo slovensko in vsled tega niso imeli priložnosti, poučiti se o koroških razmerah. Pisana je predvsem zato nemško, da vidijo — zlasti Nemci v tem zrcalu podobo svoje mladoturške kulture in berejo v njej zbrane svoje grehe, za katere jih čaka pred zgodovino strašna odgovornost.

Na 279 straneh je zbrano v knjigi mnogo gradiva, samo zanesljivega gradiva. Vsaka stran v knjigi je po dejstvih, ki jih opisuje, strašna obtožba barbarskega postopanja Nemcev nasproti Slovincem, ki ima primero le še pri Mažarih v zatiranju Slovakov in Hrvatov. Oddahne se človek, ko prebere to knjigo. Tako mu je, kakor človeku, ki je že dolgo časa čakal samo na trenutek, da je mogel izgovoriti, kar mu je že tako dolgo težilo srce. In ko je izgovoril, mu je postalo za polovico lažje, odvalil se mu je kamen od srca.

Naravno je, da je vzbudila knjiga med Slovenci in Slovani, pa tudi v vladnih krogih, veliko senzacijo. Ta slovenski »raj«, ki ga je opisal v državnem zboru poslanec Dobernig, pač v resnici, v luči dejstev, ki jih nihče ne more utajiti, izgleda pač čisto drugače. Širšo javnost v Avstriji in izven Avstrije bo zanimal zlasti drugi del knjige, ker z nepobitnimi dokazi dokaže, da je treba državi iskati izdajalcev pač čisto drugod, kakor pri Slovincih. Tat kriči, »držite tatu,« da bi se sam skríl in ušel roki pravice. Govorijo o Srbiji, mislijo pa na Vsenemčijo, govoriyo o nemški Adriji, mislijo pa na vsenemško, na prusko Primorje. Govorijo o državoohranjujočem nemškem narodu tostran in mažarskem onstran polovice avstrijske države, mislijo pa, da bodo na ta način Avstrijo razbili, uničili. Krasno dokaže knjiga, da je boj Slovencev in Hrvatov boj za Avstrijo, za habsburško dinastijo, da

Dragotin Ivanov:

Po Šmihelci.

Padel je prvi sneg! Zapadel je še nekaj repe Kogelniku in nekaj sadja je še ostalo na Prevrženovem v sadnem vrtu pod belo odejo, Šepul je še brez stelje in Rožan še nima drv.

Zgornji kmetje pa še imajo svoje žito v kopah zunaj. Dolgo so ga zorili, pa ko le ni hotelo biti zrelo, so zelenega poželi. Sedaj pa stojijo kope po polju z belimi klobuki, kot stari dedci zaviti v svoje kožuhe.

Ostali kmetje pa so že vse svoje letne pridelke pripravili. Nastelj je že pod streho in drva so že narejena. Cela Šmarjeta se že pripravila na zimo in mraz.

Šmihelca je proč!

Na kmetih se začne iskanje poslov, dekel in hlapcev. Pri Podovšovniku gredo vsi posli proč. Pravijo, da ni obstati. Spijo v neki stranski luknji, ki grozno smrdi po plesnobi. Niti okna nima, da bi vsaj včasih moglo noter posijati zlato solnce ali pogledati beli dan, kaj počneta kaj Podovšovnikovi dekli. Gospodinja pa huda! Sama mlada dekleta ima v službi, pa zahteva, da bi vse znale, da bi vsako delo zmagale. In Podovšovnikova kmetija ravno ni majhna. Imajo po petnajst glav živine in vse posestvo je v hribih. Če pa deklet pri Podovšovniku česa ne znajo, se pa gospodinja krega,

da ni konca. Le dobro je, da daleč proč ni kake hiše, da bi tuji ljudje slišali, kako viče Podovšovnica svoje posle. Ko pa pride skupaj s kako sosedo, pa svoja dekleta čisto v nič devlje in povzroči razne govorice o njih. Da bi jim pa pri hrani kaj postregla in kaj boljšega včasih dala za prigrizek, kaj še! Bi znale postati izbirčne, bi se lahko prevzele. Posle mora imeti na kratkih vajetih, drugače si ni ž njimi pomagati. Ob nedeljah pa mora vedno ena izmed dekel doma ostati in kuhati. Med tednom na polju, v nedeljo pa za gospodinjo v kuhinjo. Sedemnajst let staro dekle. To bode pač imenitna južina. Zato pa tudi hlapcev ni domu. Gospodar in gospodinja pa po nedeljah itak pri Matevžu južinata in si privoščita dobre kapljice bizeljskega vinca. Kmet se mora ob nedeljah pokazati!

Zato pa deklet in hlapci ne ostanejo pri Podovšovniku. Ne menjavajo se sicer vsak mesec kot pri Rešetarju, pa čez leto dni dajo vedno slovo. Le hlapec Juri služi tam že osmo leto. Mlad je še; komaj ima osemindvajset let. Tudi on bi rad šel proč, pa ne sme, si ne upa; že zaradi svojih starišev ne sme, ker stanujejo v Podovšovnikovi koči. Ve, da jim bode gospodar stanovanje odpovedal, če mu on odpove službo, zato rajši ostane, ker ima svoje stariše rad in ker se mu smilijo njegovi nedorasli bratje in sestře. Takih stanovalcev z veliko družino se pač povsod boje.

Pri Potočniku je nekoliko boljše. Nekaj poslov vzame za prihodnje leto znova nadavek, nekaj pa ga je vzelo od drugih gospodarjev. Sedemnajstletna Micka pa gre v Celovec k svoji teti. Obljubila ji je, da jo bode kuhati in šivati naučila. Da je vzelo nekaj poslov drugje nadavek, je bil nekoliko gospodar sam kriv. Predolgo jih ni vprašal, če ostanejo, in to jih je vžalilo. Žal jim je skoraj za službo pri Potočniku. Ni bilo sicer vse zlato, a obstati se je vendar moglo. Kdo ve, kako še bode v novi službi!

Žagarjev Grega pa se je skoraj jokal, ko je izvedel, da si je Žagar za prihodnje leto poiskal drugega konjarja. Navadil se je Cebre in vožnja ni bila nič težavna. Močno se sedaj kesa, da je rekel pri neki večerji, da z novim letom pojde proč, ker je prenzka plača. Ni tako hudo mislil, ne, a Žagar mu je to štel v hudo in si je poiskal drugega. Sedaj bi Grega še za nižjo plačo rad ostal, pa je prepozno. Ve, da mu bodo na Silvestrovo solze rosile oko, ko bode djal kovček na voz.

Neprijetno pa je zadnje mesece v letu pri Šimonu. Kar je bilo med letom preveselo, je sedaj prežalostno. Med letom so imeli ob nedeljah in praznikih zaporedoma godbo in ples, pivo in vino, sedaj po Šmihelci pa Šimon noče nobene stare deklet več. Ko so pa te izvedele, da je Šimon pred Podovšovnikom v gostilni vpričo vseh ljudi rekel, da ne more imeti za vsako deklo še

je vedno in vedno namigavanje Nemcev, da škilijo Slovenci preko državnih mej, golo podtikanje, prava pravcata neumnost, nemožnost, ker Slovenci nikjer drugod ne morejo videti srečne bodočnosti, kakor edino v Avstriji, pod vlado katoliških Habsburžanov; toda ne v nemškomažarski Avstriji, kjer bi še naprej tlačili Slovane Nemci in Mažari, ampak v enakopravni Avstriji, kakor zahteva postava, ki pa se sedaj ne izpolnjuje.

Zanimanje za knjigo raste od dne do dne, in glas o knjigi je segel že preko državnih mej in ne bo ostal neslišen v nobeni kulturni državi.

Le Nemci, ki jo sicer mnogo čitajo in se za njo zanimajo, v javnosti o njej molče, ker bi jo radi utajili, če bi šlo, kakor ptič noj, ki vtakne glavo v pesek, ko je v nevarnosti, in meni, da potem zanj ni nevarnosti. Z molčanjem seveda ne bodo izbrisali svojih barbarskih madežev, z molčanjem ne bodo mogli utajiti svojih grdih dejanj nad slovensko rajo na Koroškem.

Tudi krščanskosocialni listi molčijo, le katoliški in patriotski »Österreichs katholisches Sonntagsblatt« omenja knjigo in njeno vsebino ter obsoja postopanje Nemcev s koroškimi Slovenci.

Knjiga se razpošilja na nekatere znane slovenske naslove. Čeravno so že mnogi kupili knjigo ob katoliškem shodu v Ljubljani, so naprošeni, da nanovo doposlane knjige ne vračajo. Gotovo ima vsak znanca, ki mu jo lahko odstopi. Na ta način vsak lahko po svojih močeh pomaga koroškim Slovencem, ker knjiga, ki ji je pridejan krasen zemljevid, mnogo stane in je brez večjih stroškov ni mogoče spraviti v širši svet. Knjiga, krasno vezana v platno, stane 2 K, po pošti 10 vinarjev več.

Politične vesti.

Štajerski deželni zbor

zboruje po milosti slovenske manjšine v štajerski zbornici. V zbornici se hudo jezijo »internacionalni« socialni demokrati, da so Slovenci dobili par gospodarskih drobtin, češ da so slovensko gospodarsko šolo v Št. Jurju ob južni železnici in meščansko šolo v Žalcu izsilili z obstrukcijo. Toda tega ne pomislijo, da bi bili morali Slovenci dobiti te drobtinice že davno in brez obstrukcije in je dovolj žalostno, da si morajo take reči pridobivati z obstrukcijo. Poslanec Resel je trdil celo, da Žalec ni tako slovenski, za kar je seveda dobil medklic: Iz zemljepisja nezadostno!

Deželni zbor kranjski razpuščen.

Vlada je deželni zbor kranjski predčasno razpustila. Liberalci na to, kakor se vidi,

po eno varučko in jih zato odpusti, je bil pa ogenj v strehi.

»Kdo pa je vsega tega kriv kot pa vi,« se je hudovala dekla Neža.

»Ko bi jaz prej vedela za ta pekel, bi ne šla k Šimonu, če bi še bil tudi enkrat tako lepo plačo obljubil,« se je jezila Rezika.

Šimon si je poiskal nove dekline. Same lepe, mlade, živahne. Hitro jih je dobil, ker je bila pri njem v celi Šmarjeti najboljša plača. Ostali kmetje so ga imeli zaradi tega sicer na piki, a Šimon se je štel med premožne kmete.

V adventu pri Šimonu ni bilo ne godbe ne plesa, ne vina, ne piva. Kar so bili v zadnjem postu in skozi celo leto preveseli, so bili sedaj preveč pobiti.

Šimonove dekline so čakale, kdo jim ponudi nadavek. Prišel je zadnji teden pred Silvestrovim. Nihče jih ni povprašal, če mu hočejo služiti prihodnje leto, čisto nihče. Lansko leto so se pa tako pipale gospodinje za Reziko in Nežiko, da je celo za nekaj časa med Šimonko in Potočnico nastala jeza.

Začele so Šimonove dekline povpraševati, kje bi bila kaka kočja prazna. Nežika je dobila stanovanje pri Kogelniku, Rezika pa je šla iz fare, ker v fari ni mogla dobiti stanovanja, in ker jo je bilo tudi nekoliko sram povprašati še pri Potočniku, kjer je bila še kočja prazna.

niso bili pripravljene. Sedaj lahko pripravijo »Slovenski ljudski Stranki« zavoljo zadeve Kamile Theimerjeve sodni dan, kakor so prerokovali. V svesti si smejo biti, da jih bodo v tem boju z največjimi simpatijami spremljali vsi sovražniki slovenskega naroda. Volitve za deželni zbor je vlada razpisala dne 13. t. m. Za splošno volilno skupino so volitve dne 1. decembra; kmetske občine volijo 9. decembra, mesta in trgi ter trgovska in obrtna zbornica 16. decembra in veleposestvo 22. decembra t. l.

Zmaga krščanskih socialcev na Dunaju.

Pri nadomestnih volitvah za socialno-demokratskim poslancem Francem Schummeierjem na Dunaju je bil dne 14. t. m. pri ožjih volitvah izvoljen krščanski socialc dr. Mataja s 9015 glasovi. Socialni demokrat Eldersch je dobil 8455 glasov. Krščanski socialci so tako socialnim demokratom na Dunaju zopet iztrgali en mandat. Pri volitvah je prišlo večkrat do preprirov in tepežev. Po volitvah so napravili krščanski socialci demonstracijski sprevod po mestu, socialni demokratje pa so imeli demonstracijsko zborovanje v Pratru. Policija je z golimi sabljami branila, da se demonstranti, ko so trčili skupaj, niso spopadli.

Finančni minister na dopustu.

Finančni minister vitez pl. Zaleski že nekaj časa boleha. Zato je dobil od cesarja dopust. Poljaki pa računajo že s tem, da v kratkem času ne bo tako okreval, da bi mogel prevzeti posle finančnega ministristva. Ker sedaj nimajo enakorednega strokovnjaka na razpolago, bodo namesto finančnega ministra zahtevali zase mesto trgovskega ministra. Za to mesto bi kandidirali predsednika »Poljskega kluba« drž. poslanca dr. Leo, finančni minister pa bi postal sekcijski načelnik baron pl. Engel. Dr. Leo je Slovcem naklonjen.

Boji ob albanski meji.

Beograd, 14. oktobra. Na predlog vojnega ministra, naj se ustanovi vojaška granica po vzorcu nekdanje hrvaške granice proti Albaniji in proti Bulgarski, se ustanove posebni mejni polki.

Bitolj, 14. oktobra. Srbska vlada je proglasila nad Bitoljem obsedno stanje. Več Bulgarov in Albancev je bilo aretiranih. Neki Avstrijec, zastopnik neke bulgarske zavarovalne družbe, je bil izgnan.

Beograd, 14. oktobra. »Samouprava« poroča, da bodo obdržali Srbi strategično važne točke tako dolgo, da reši mednarodna komisija vprašanje srbsko - albanskih meja in da bodo razmere v Albaniji urejene.

Dunaj, 14. oktobra. Iz Skadra poročajo, da se črnogorske čete do sedaj zaman trudijo, zopet iztrgati Malisorom Dečice.

Skader, 14. oktobra. Črnogorci so Malisore pri Gusinju strahovito porazili.

Za Nežiko in Reziko se prične novo življenje. Potiskanje po kočah, iskanje dela in čakanje, kdaj pride rešitev. Odpre se jima nov svet skrbi in pomanjkanja in preziranja in zaničevanja.

V nedeljo po drugem opravi so sedeli zopet kmetje »pri Matevžu«. Veliko jih je bilo in kaj živahen njih razgovor.

»Vsako leto je hujše za posle,« toži Podovšovnik svojemu sosedu Šimonu. »Jaz se že kar bojim Šmihelce. Bi bilo dobro, da bi mi kmetje tedaj postali ponižni in sladki, če ne pa poslov ne dobimo. Sam se pa tudi ne morem več z vsem pečati.«

»Glej, naši še nimata nadavka.«

»Te pa niso zame.«

»Kaj pa je s Katro, ki je bila lani pri meni?«

»Otrok imam že itak sam dovolj, po kaj mi je še dekla z otrokom?«

»Kaka je pa kaj Tinčeva,« vpraša zvedavo Podovšovnica svojo sosedo Kogelnico.

»Pravijo, da je pridna in mirna in navajena je na kmetih. Lani tudi ni imela tako dobro, da bi ne obstala pri tebi.«

»Ajtna Jerca mi je včeraj pravila, da Kosov Jaka hodi za njo.«

»Kaj pa more ona za to,« odvrne ji Kogelnica.

»Veš ti, Kogelnica, jaz Tone tudi nisem hotela imeti znanprej, ker se mi ni prav

Pred četrto balkansko vojsko.

Pariz, 14. oktobra. »Matin« poroča, da je spor med Grško in Turčijo dosegel nevarno višino. Pričakovati je kritičnega preobrata. Turčija je trdno odločena na vojno.

Carigrad, 14. oktobra. Turška vlada je dala zapreti Dardanele. Parniki smejo pluti skozi morsko ožino samo po eno uro dopoldne in popoldne.

London, 14. oktobra. »Times« poročajo, da Turčija mrzlično nadaljuje svoje priprave za vojno.

Goreča ladja na morju.

Na parniku »Vulturno«, ki je last paroplovne družbe »Uranium«, je dne 10. t. m. med vožnjo na širokem morju izbruhnil požar. Parnik je vozil med Liverpoolom in New Yorkom. Na parniku je bilo s posadko vred 659 oseb. Moštvo in potniki so se trudili, da bi udušili ogenj, pa je bilo vse zaman. Poveljnik ladje je z brezžičnim brzojavom poklical na pomoč druge ladje, katerih je došlo zaporedoma 10. Toda izprva niso mogle pomagati, ker je razsajal strašen vihar, da se niso mogli približati goreči ladji, katere prednji del je bil ves v plamenu. Vsi rešilni čolni ki so jih izpustili z »Vulturno« v morje, so se razbili ob ladji, in ljudi, ki so se hoteli na njih rešiti, so zagreblili ljuti valovi. Zato tudi druge ladje niso mogle priti na pomoč s čolni. Potniki na »Vulturno« so dobili rešilne pasove in so poskakali v vodo, kjer so jih potem naložile rešilne ladje. Šele ponoči so se mogli parniki toliko približati, da so mogli začeti z reševanjem ljudi. Ladja »Carmania« je z metalci luči razsvetljevala morje, da so mogli iskati plavajoče ljudi, ki so klicali na pomoč. Uradno poročilo pravi, da je rešenih 523 oseb, utonilo pa 136. Med rešenimi je tudi kapitan (poveljnik) ladje, ki se je ves čas krepko držal.

Nemec Trintepohl, ki ga je rešil parnik »Carmania« in je dobil pljučnico, pripoveduje o nesreči tako-le:

V četrtek zjutraj je bil na parniku »Vulturno« naznanjen ogenj. Vsi potniki so dobili povelje, naj grejo na krov, kjer so se nahajali rešilni pasovi. Ob 10. uri dopoldne so pričeli spuščati čolne v morje. Prvi čoln je vihar takoj vrgel ob ladjo in ga razbil. Vsi potniki so utonili. Ista usoda je zadela tudi drugi čoln. Nato so bili trije čolni spuščeni v morje z zadnjega dela parnika. Tudi potniki teh treh čolnov so utonili. Nastala je velika zmešnjava. Ko je kapitan videl, kaj se je zgodilo, je prerezal vrvi, tako da niso mogli nobenega čolna več spustiti v vodo. Kurjači so prišli na krov in se niso hoteli več vrniti na svoje mesto. Kapitan jih je radi tega z revolverjem v roki pognal k strojem, a strojniki so takoj, ko se je ogenj razširil, zopet zapustili delo.

zdelo; je preveč rada z Lužnikovim Janezom govorila.«

»Saj bi tudi ne bila ostala, ko je pa že na Malo Gospojnico imela besedo s Potočnico, da gre znanprej k Potočniku. Na Šmihelco pa je že vzela od nje nadavek.«

»Kaj ta Potočnica pa tudi ne more počakati Šmihelce. Lahko bi me bila tudi vprašala, če hočem znanprej še imeti Tono. Tako mi jo pa kar vzame.«

Pri Šimonu so bili v konjskem hlevu zbrani hlapci in pastir. Posedli so se po postelji, po škafih in po stolcih. Glažek žganja pa je krožil od enega do drugega.

»Najboljše je, da grem k rudarjem. Bom vsaj nekaj prislužil in sem oskrbljen za na stara leta,« izjavi konjar Martin in stisne glažek sosedu v roko.

»Jaz že tudi dolgo premišlujem, kako bi napravil. Naveličal sem se že, vedno po tej blatni cesti voziti za prazen nič. Na stara leta pa lahko grem od hiše do hiše s palico, kot hodi sedaj Smrčki Franc, ki je bil prej tudi dolgo let pri Šimonu,« toži kapelski Šimen.

»Pa ko bi še človek imel kam sestiti,« se hučuje Sečnjakov Matija. »Tako se pa valjamo po hlevih, da vsi smrdimo, da si potem že nobeden ne upa med ljudi. Ko sem bil lani bolan, me je kar sram bilo, ko sem tako ležal v tej postelji, ki še letos ni imela opranih prtov, ko je prišel zdravnik.«

Ko se je pojavil parnik »Carmania«, je spravil kapitan vse ženske in otroke na eno stran ladje, moške pa na drugo, sam pa je vsled prevelike vročine zapustil most in odšel na zadnji del ladje.

Ko je nastala eksplozija, je skočil Trintepohl v morje. Taval je celo uro po vodi, dokler ga niso zasledili metalci svetlobe, nakar je bil rešen. Podplati na čevljih so bili popolnoma ožgani.

Rešene osebe so razkropljene. Ločeni so otroci od staršev, moške od žen. Nekatere so odpeljali proti Ameriki, druge proti Evropi. Kdaj se bodo zopet videli? Mnogi bodo pač zastoj upali in čakali na svojce, ki so našli svoj grob v hladnih valovih.

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutrno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Dnevne novice in dopisi.

Einspielerjeva slavnost v Celovcu. Dne 16. novembra priredijo skupno vsa slovenska društva v Celovcu v velikem slogu Einspielerjevo slavnost. Ta slavnost bo nekaj posebnega. Stoletnica Einspielerjevega rojstva se bo obhajala tako slovesno, kakor zahteva hvaležnost do očeta koroških Slovencev. Že sedaj opozarjamo na to vse koroške Slovence in Slovence in slovensko javnost sploh.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand — protektor koroške deželne zveze za varstvo domačije. Deželna zveza za varstvo domačije na Koroškem je prejela poročilo, da je Njega ces. in kralj. visokost presvitli gospod nadvojvoda Franc Ferdinand prevzel protektorat nad zvezo. Za deželno zvezo, ki ji načeluje Njega ekselencija gospod deželni predsednik baron pl. Fries-Skene, je to posebno odlikovanje.

Stoletni jubilej v spomin osvobodilnih bojev v Celovcu. Spomin na boje s Francozi pred sto leti bo v Celovcu na dostojen način obhajalo tudi vojaštvo. Na predvečer v petek bo po mestu korakala vojaška godba; v soboto bo pa na Novem trgu daroval sveto mašo č. g. vojaški kurat msgr. Rafko Kozák. Svete maše se udeležijo vsa garnizija, povabljeni so pa tudi druge državne in avtonomne oblasti.

Iz sodne službe. Vodstvo c. kr. okrajnega sodišča v Podkloštru je prevzel sodnik dr. Gvidon Schöner iz Beljaka.

Defraudant iz Podnarta prijet v Celovcu. V torek ponoči se je pripeljal iz Beljaka v Celovec z izvoščkom mlad mož, ki je po gostilnah v Celovcu popival in plačeval za druge. V sredo zjutraj so ga v neki gostilni, kjer se je nastanil z neko družico, povabili iz pernice in ga povprašali, kdo da je. Rekel je, da je Janez Ostermann, pismonoša iz Podnarta, da je svoji ženi pobral iz omare

»Saj še sploh niso bili sprani, kar so bili novi. Za hlev in za hlapca je že dobro; da imam le jaz sam boljše, si misli gospodar.«

»Saj mora zame koj dobro biti, ko celo leto na parni v senu ležim,« jih tolaži pastir.

»Boljše je pa vendar v senu kot pa v hlevu, kjer je vse polno mrčesa, da se nobeden prav nič ne naspi in je zjutraj ves pisan.«

»Mene pa spravlja Ladinikov Luka, da bi šel v Ameriko z njim.«

»Menda ti le nekoliko že Nežika na potu hodi.«

Vsi nekako porogljivo pogledajo Metarnikovega Petra, ki se sam tudi nekoliko na smeh naredi in odvrne ter reče:

»Saj ne vem, če je moj.«

Glažek je med tem časom postal prazen. Sečnjakov Matija vstane in nese svojima konjema rezanice s turščico pomešane.

Za njim vstanejo drugi in se pomalem porazgube.

Zunaj pa je že močno mrzlo in kar pokadi se, kadar kateri izmed hlapcev odpre hlevska vrata.

Konji pa v enomer žrejo rezanico, s turščico pomešano, in razločno se čuje po hlevu: grunt, grunt, grunt.

denar in napravil »potovanje« preko Beljaka v Celovec. Na telegrafično vprašanje pri ostermannih v Kropi se je pa izvedelo, da je Ostermann poneveril pri poštnem uradu v Podnartu 236 kron in pobegnul. Pri njem so našli še 130 kron, drugo je že zajuckal.

Poizkusi s policijskimi psi. V nedeljo, 12. t. m., so v Celovcu napravili poizkuse s policijskimi psi. Poizkusi so se več ali manj dobro obnesli. Ko so drugi dan poizkusili s takim psom izslediti nekega vlomilca, je pes sledil do električne železnice; naprej pa ni mogel, ker se je uzmovič vsedel na električno in tako za seboj izbrisal sled.

»Modern« samoumor. V Celovcu se je v kopalni sobi s plinom zastrupil inženir Janez Domainko. Kopalno bano je dal odnesti iz sobe, namesto nje je postavil v kopalno sobo divan, na katerega se je vlegel. Poleg mrtveca so našli več praznih steklenic, v katerih je bil prej šampanjec. Moderni samomorilec se je torej hotel po »najboljšem« alkoholu omamljen zagugati na drugi svet. Domainko je bil zelo zadolžen.

Sadna razstava v Volšpergu. Dne 12. oktobra so v Volšpergu otvorili tretjo sadno razstavo.

Slovenska dijaška zveza prosi, da se blagovolijo vsi dopisi tekom šolskega leta pošiljati na društvenega tajnika (Ivan Stanovnik, jurist, Dunaj VIII., Lerchenfelderstraße 62, III., T. 14).

Občni zbor »Slovenske Straže« minulo nedeljo na Jesenicah je bil dobro obiskan. Posetilo ga je kakih 300 udeležencev, med njimi lepo število udeležencev s Koroškega. Shod je otvoril v »Delavskem domu« na Savi gosp. predsednik drž. in dež. poslanec profesor Jarc. Vsa poročila so bila z živahnim odobravanjem sprejeta. V imenu koroških Slovencev se je za razumno delovanje »Slovenske Straže« za Koroško zahvalil med velikim odobravanjem občinstva g. dr. Brejc. Z velikim uspehom je na skupščini govoril tudi gosp. župnik Franc Treiber iz Št. Ruperta pri Velikovcu. Debata je bila prav živahna. Natančnejše poročilo objavimo prihodnjič v »Obrambnem vestniku«.

Na letos novoustanovljeno slovensko gimnazijo v Gorici (štirirazredno spodnjo) je velikansk dohod. Sprejetih je v I. razred 161 učencev, v II. razred 121, v III. razred 86 in v IV. razred 35; vkup torej 403 učenci. Ali ta veliki obisk ne dokazuje dovolj, kako potreben za Slovence je bil ta zavod na podlagi materinščine?

Vilajet na Kranjskem? Znano je, da se na Kranjskem godi Nemcem boljše nego Slovcem. Ne samo, da uživajo popolno enakopravnost; še več, povsod imajo prednost in skoro vsa višja mesta so zasedena po Nemcih. Tako daleč je že, da kočevski Slovenci niti svoje slovenske šole nimajo! Zdaj so se začeli zanjo potegovati. Graški listi in »Freie Stimmen« so pa te dni objavili vest, da se je večina slovenskih prosilcev pri uradnem zaslišanju izrekla proti slovenski šoli ter za nemški pouk in da se je cela vrsta podpisov izkazala za ponarejene. »Slovenski Narod« poroča k temu: »Brzobjavka v nemških listih je bila datirana iz Kočevja z dne 13., a izšla je ponoči zjutraj dne 14. t. m., dočim se je uradno zasliševanje pri okrajnem glavarstvu v Kočevju pričelo šele 14. t. m. ob 8. zjutraj. Torej so vedeli kočevski nemški poročevalci za izid uradnega poslovanja 24 ur preje, preden se je pričelo. Tako sigurni so bili, da bodo njihove hujskarije imele uspeh. Dobro, da so zastopniki slovenskih staršev zvedeli za nemške lumparije prej kakor vsi Kočevjarji ter je g. dr. Ravnihar ob koncu zasliševanja predlagal, naj okrajno glavarstvo dožene, kdo je imel tako zasliševanje in kje se je vršilo. Ni namreč izključeno, da bi ne bili pri občinskem uradu izvršili samovoljno in protizakonito zasliševanje slovenskih staršev. Sploh je zastopnik g. dr. Ravnihar pri tej priliki razkril taka nasilstva občinskih organov in rudniškega oskrbnišтва, da je zastopnik kočevske občine tajnik Parubsky zdihoval, da je »sprachlos«. Več bo govorilo državno pravdnništvo v Novem mestu. Pri zaslišanju so vsi došli prosilci vztrajali pri svoji prošnji ter so se vsi podpisi izkazali za pristne. Slavno c. kr. okrajno glavarstvo je bilo pozvano, naj uvede najstrožjo preiskavo proti onim, ki so zagrešili znane lopovščine.« Iz tega je razvidno, da imajo

»Freie Stimmen« vsaj enkrat le prav, ko pišejo o »kranjskem vilajetu«. Če se v trdoslovenski deželi s Slovenci tako postopa, kakor vidimo v kočevskem slučaju, kjer ima peščica Nemcev svojo nemško gimnazijo, svojega poslanca, sploh povse svoje nemške šole, Slovenci pa niti ljudske šole ne, potem je to res do pičice podobno — vilajetu! »Freie Stimmen«, to res enkrat »štima«!

Koroška za »Slovensko Stražo«. Alojzij Vauti, kaplan, Št. Jakob v Rožu, za izgubljen stavo, 5 K. — Podružnica »Slovenske Straže« Marija na Zili, p. Beljak, 18 K 50 h. — Mohorjani Podkrnos po č. g. Jan. Wieser, proštu, 5 K. — Mohorjani na Brnci po č. g. Franu Lasser, župniku, 6 K 62 h. — Mohorjani Škofiče ob jezeru po č. g. Jožefu Svaton, župniku v p., 7 K. — Mohorjani Vogrče pri Pliberku po č. g. Iv. Sekol, župniku, 7 K. — Mohorjani Št. Lipš po župnem uradu 1 K. — Mohorjani Brdo pri Šmohoru po č. g. Antonu Šturm, župniku, 2 K.

Kako koljeje slovenščino na celovškem c. kr. učiteljišču. Slavno znani koroški deželni zbor je zaukazal ces. svet. Preschernu, da se pri pouku slovenščine ne sme ozirati na takozvano »novo slovenščino«, katera se rabi v splošnem pomenu med slovenskim ljudstvom; odkrito rečeno: ne sme pri pouku kazati, da ima lepi slovenski jezik svoj um, čut, pa tudi svojo voljo, da živi svoje osebno življenje, katero črpamo iz naroda samega, da imamo svoje jugoslovanske pesmi, katere segajo globoko v srca tudi tujcem. Zaukazal mu je, da je glavna njegova naloga besedno prestavljati stavke za stavkom in na tej podlagi poučevati mladino. Da se je g. Preschern temu povelju pokoril, vemo dobro. Njegov pouk je tudi rodil tiste Posnigove bikovske skupine, katerim se ne smejejo samo slovenski fantje, temveč tudi naše krave. A brez vse šale! Če se nočejo višje šolske oblasti skrajno osmešiti, je čas, da revidirajo to imenitno Preschern-Posnigovo slovenščino in dajo našemu jeziku stališče, katero jezik po svoji vsebini in obliki zavzema. Mi hočemo, da tudi Nemci spoznavajo slovenščino v pravem pomenu besede. Potem nas ne bodo več zasmehovali in narodno nasprotstvo se bo ublaževalo. A na tem deželni šolski oblasti ni ležeče; nasprotno, ona nas hoče uničiti v jezikovnem oziru, ker dobro vé, da temu sledi tudi narodni propad v občem. Da šolska oblast zasleduje ta namen, je dalje spoznati v tem, da je poklicala v komisijo profesorja Nemca, kateri sploh nima izpita iz slovenščine kot predmeta. Res je, da je bil g. profesor Pettauer dalj časa učitelj na Kranjskem in se nekoliko privadil tudi slovenščine. A to nikakor ne zadostuje in nič ne kaže, da bi bil sposoben tudi poučevati slovenske učiteljišči, oziroma izpraševati in določevati sposobnost učiteljev v tem predmetu. Govori se, da se je v nekem slučaju g. profesor Pettauer izjavil glede pravičnega izraza: Bo že tako res, ker je moja žena tako rekla. Ljubi Bog, vprašamo, ali je žena g. profesorja Pettauerja napravila izpit iz slovenščine namesto njega? Potem se tudi ne čudimo, da napravljajo izpite iz slovenščine tudi največje duševne sirote, katerim je slovenščina španska vas, samo da z izpitom iz slovenščine pridobijo vodstvo kakšne šole na Slovenskem. Pri tem se pa tudi zavežejo, da propagirajo nemčurstvo med koroškimi Slovenci. To je zares zanimiv zaključek: Slovenščina se samo rabi na c. kr. učiteljišču v Celovcu v prospeh nemčurstva in v propad slovenskega naroda. Zoper osebo gosp. profesorja Pettauerja kot takega, ki je poštenjak, seveda nimamo prav ničesar, a če slovenščine ne obvlada, naj se mu ta butara odvzame in odda izprašanemu. Ni on kriv, ampak tisti, ki so ga nastavili in tisti, ki te neverjetne razmere pustijo še nadalje. V sedanjih razmerah napravi izpit iz slovenščine vsakdo, če le zna »heilati«. Klasičen vzgled. Učitelj Plasch je delal pred sedanjo nemško komisijo izpit iz slovenščine. Gosp. profesor Pettauer je izpraševal. V 14 slučajih je kandidat zadel pravo, drugače pa je napravil vse polno napak in dokazal, da je popolnoma nezmožen. Za vsako zrno, ki je našla ta slepa kura, ga je izpraševalni profesor pohvalil z dobro. Ker pa v celoti pravzaprav ni prav nič znal, mu je hotel dati profesor nezadostno. Tedaj pa se oglasi

profesor dr. Graber, ki je trd Nemeč, in pravi: Saj ste, g. profesor, štirinajstkrat rekli dobro, in to vendar ni nezadostno. In Plasch je napravil izpit! Ali se ministrstvo za uk in bogočastje s temi razmerami strinja?

Kako agitator Guggenberger lutrovski Bauernzeitungi poroča? (Odgovor.) Sedeli so trije Vrbljani na vrtu gostilničarja Vošpernika, katerim se je pridružil znani Südmarkovec, po domače »Gugi«. Te tri goste Vrbljane seveda Gugi zataji, da bi se njegova oseba tembolj omilila bralcem lutrovske Bauernzeitunge. A tudi tega ne omenja, da mu je g. Vošpernik zaradi njegovega prepirljivega značaja že opetovano povedal, da mu je ljubše, če ga sploh ni v gostilno. Torej slavnoznani nemški gost »Gugi« samo še vé, da je prisedel »ta po slovensko-klerikalnih zvižajah« znani nadučitelj Karl Hribernig ter je začel vsled svoje premestitve zabavljati. G. »Gugi« je bil gotovo že precej nasrkan, ker ni slišal, ko je navzoči Vrbljan gospoda nadučitelja šaljivo vprašal, zakaj še ni v Blačah; na kar mu je ta odvrnil, da bi bila njegova premestitev samo pobožna želja dveh ali treh privandrancev, kateri so imenitno nafarbali šolske oblasti. Na to se je g. »Gugi« čutil prizadetega in vprašal nadučitelja: »Meinen sie damit vielleicht mich?« — na kar je g. Hribernig odgovoril: »Če se prizadetega čutite, potem tudi vas menim!« Nato se je »Gugi«, rdeč kakor puran, vzdignil in jo odkuril. — Nemški gost »Gugi« pa omenja v Bauernzeitungi, da je gosp. Hribernika opozoril — Anstand halten — to se pravi, da se naj spodobno vede. Vi, »Gugi«, Podravljanci vas vprašamo, kaj pomeni beseda dostojnost? Morda smatrate za dostojno, poročeno ženo lasati? Še ni davno, kar se je govorilo, da vas je neka Podravljanka z mokro cunjno napahala. Če bi imeli kaj dostojnega čuta, bi že zdavnaj pobrali šila in kopita in se podali nazaj v vašo lutrovske deželo. Menda se bode vas pa vendar Südmarka usmilila in vam prej podarila par grošev za vašo lutrovska poročila, da boste lažje pravomočno »bodensässig« postali. — Kako se mi ubogi Slovenci borimo za naše pravo, lahko berete v knjigi »Aus dem Wilajet Kärnten«. Tam notri stoji tista pravična »Politik der Abwehr und des Anstandes«, katero nam delite Nemci. — Da so g. nadučitelja Hribernika privandrani Nemci črnili pri šolskih oblastih, to vedo že nadaleč ljudje štirih občin. Kakšno vlogo ste igrali v zadevi Kajžence, bodete še izvedeli o pravem času. Velika, podla laž pa je vaša izjava, da so se za g. Hribernika pobirali glasovi; on sam je to odklanjal, ker so občinski odborniki sami nasprotovali njegovi premestitvi. A nemška faloterija tiči v tem dejstvu: Ravno v istem času je Hoffer pobiral podpise po hišah, ko so šolarice drugega razreda govorile čudne reči o podučitelju Duellerju, in sicer je delal to pod pretvezo: »Le podpišite, ker dobimo drugega učitelja iz Celovca.« Velezaslužni priseljenec g. »Gugi«, to je imenitna nemška dostojnost; bodemo poskrbeli, da pridejo posameznosti nemškega »Anstands«-učitelja v državnem zboru na dnevni red. Potem pa le poročajte zopet kaj lažnjivi Bauernzeitungi. Dobro vemo, da je zrasel ta laži-članek na rožiškem repišču in vi, »Gugi«, ste ga z gnojnico zalivali.

Dva nevarna vlomilca so zaprli. V Celovcu je bilo zadnje čase pogostoma vlomljeno v razna stanovanja. Samo od minule sobote do ponedeljka so našli sedem vlovov. V ponedeljek se je pa posrečilo policiji dobiti v pest dva nevarna vlomilca. V deželni bolnišnici je bil neki mladenič, ki je imel ranjeno roko. K njemu je vsak dan zahajal sumljiv tovariš, kar so naznanili policiji. Ko je prišel policaj v bolnišnico, sta ga ravno srečala dva mlada človeka, ki sta hotela zapustiti bolnišnico. Oba so zadržali in odvedli v službeno sobo, iz katere sta hotela ubežati. Med stražnikom in fantoma se je vnela huda borba, med katero je hotel eden izmed fantov iz žepa potegniti revolver, pa mu je to preprečil stražnik. Oba je stražnik uklenil in odpeljal na stražnico. Eden izmed tičkov je rekel, da se piše za Franca Sporna, drugi je pa pokazal delavsko knjižico z imenom Janez Pavlič. Dognali so, da je prvi pobegnil iz ljubljanske prisilnice, kar je po daljšem tajanju pripoznal, in se piše Leopold Jereb, drugi

je pa pobegnil iz nekega drugega zapora na Kranjskem. Jereb je priznal, da sta se s tovarišem od julija sem potepala po raznih deželah in meseca avgusta počastila s kratkim obiskom tudi Celovec. Najbrž sta kradla tedaj pri advokatu dr. Messinerju, kateremu je bilo v pisarni ukradenih 900 K. Potem sta odšla na Ogrsko in od tam sta se namenila v Srbijo. Tam pa ne rabijo takih potepuhov in ju niso pustili preko meje. Zato sta se vrnila v Celovec, kjer sta svoj tatinski posel najbolj nemoteno opravljala, dokler bolj slučajno nista zašla v roke policije. Pri njiju so našli denar, razne dragocenosti in vlomilno orodje. Eden izmed tičkov je nosil suknjo in telovnik, ki si ju je dne 9. t. m. poiskal v protestantovskem dijaškem domu. Oba so izročili deželnemu sodišču, kjer bota imela dovolj časa za premišljevanje, kako bi se dalo zopet pobegniti.

Strah junaških lovcev in še nekaj. Zver, ki se potepa po planinah na Štajerskem, postaja čimdalje bolj zanimiva. Hudušni nemški štajerski lovci so jo krstili »kmečki strah«, toda zdi se, da bi jo resnici na ljubo bolj imenovali — lovčev strah. V brezmejnem strahu so lovci videli na Stubalpe in drugod že vse mogoče zverine, kmetje pa so se iz lovcev in iz divje zverine že začeli norčevati, kljub temu da jim zver dela škodo. Česa tak-le lovec, ki vrže čez ramo risanico, si oprta nahrbtnik in vzame v roko palico, v svojem brezmejnem strahu ne vidi. Tako je n. pr. v Kapellen videl tak junaški lovec na večer ob gozdu na štoru sedeti zver in prežati. Strašno glavo je imela zver, »špičaste« ušesi, dolga je bila kakih 75 cm, Lovec jo je dobro videl; imel je še toliko korajže, da je sprožil nanjo, potem pa jo je popihal nemški Mihel, kolikor so ga nesle krače. Pravil je potem, da je natanko videl risa, ki ga je sicer za glavo zadel, pa zver se je le malo otresla in se nato skrila v neko kamenito jamo. Drugo jutro so šli ljudje gledat in so našli ob štoru — veliko belo mačko z rdečimi očmi, ki jo je junaški lovec zadel s svinčnim zrnjem. Tako pripovedujejo ti junaki različne storije, ki so jih povečini doživeli doma za pečjo, ker se na zver itak ne upajo. Niti desetina tega ni res, kar so vedeli pripovedovati. Uradnik Hofer, ki vodi brezuspešno lov na zver, je sam dognal, da ne gre za več zveri, kakor za eno samo, ki je mačje vrste. Ali je pa puma ali leopard ali kaj drugega, ni mogoče dognati. Vsekako ne bo lev, kakor je svoj čas že »dognal« »strokovnjak« graškega »Volksblatta«. Nekemu sta ušla dva psa takoimenovane volčje pasme, in domneva se, da sta ta dva tista strašna volkova, ki trgata ovce. Saj to ni čisto nič novega. Veliki psi, če podivjajo, radi trgajo ovce, pa tudi manjše živine se lotijo. Hudušneži povprašujejo sedaj, če bo tisti, ki ustrelj namesto zverine roparskega psa, tudi dobil od ministrstva obljubljeno premijo, ki znaša sedaj že nad 3000 kron. Iz nekega kraja so nemški listi objavili celo novico, da je zver iztrgala neki šolariki iz rok zajca in pobegnila z njim. Gotovo se je hotel kdo ponorčevati z lovci, ki so to novico takoj poslali v liste in so jo ti objavili kot resno novico. Nekdo si je celo od telefonske žice, ki je napeljana po planinah zavoljo zverine, privoščil kakih 30 metrov; kmetje iz lovcev brijejo norce in jim pripovedujejo, kje da so videli zver. Neki brihten lovec, ki se mu po premiji cedijo sline, pa nima dovolj korajže, da bi šel s puško nad zver, je zastrupil velik kos mesa z arzenikom, ga obesil na drevo tako visoko, kakor je človek velik, in od tam kako uro daleč vlekel ovčja čreva, da bi dobila zver sled. Drugo jutro mesa ni bilo več na drevesu. Ker je bilo v mesu arzenika za debel fižol, sodi sedaj prebrisani lovec, da zver v kakem brlogu — crkuje. Pri celi zadevi trpijo največ ubogi orožniki, ki so morali po planinah pri čredah stražiti. Sedaj, ko so črede že spravili s planin, jim menda ponoči ne bo treba prežati na zver. Junaki so res ti Mihelni, ki kažejo velikansko korajžo, kadar sedijo za mizo pri topli peči in ob kozarcu dobrega štajerca; če so pa v lesu, se jim začnejo kolena šibiti, tresejo se kot bilka na vodi in v svojem strahu vidijo že zver ter si kličejo: »Michl, schiaß nôt, sunst sama olle hin!« (Mihel, ne streljaj, drugače smo vsi — »hin«!) Nato pa hajdi v stran, pa bežati, dokler vé kdo kam, in potem še v liste s

čudno novico, da študirajo bralci zverine »potico«, ki jo nemški lovci imenujejo tudi v svoji brezmejni duhovitosti »Losung«. Navdušen Slovenec je predlagal, da naj pokličejo na pomoč par hrvatskih kmetov, in ti bodo zver brez pušk ugonobili. Saj so svoj čas tudi po Štajerskem lovci zastoj gonili divjega merjasca. Vedno so mu bili na sledi, pa vendar vedno v taki izračunjeni oddaljenosti, da jim je merjasec ušel in ni bil nevaren. Ta špas je konečno postal že merjascu prenumen in je zbežal čez Sotlo na Hrvaško. Tam ga je videl, ko je priplaval k bregu, neki hrvatski drvar, ga zgrabil za rep in držal tako dolgo, da je prišel tovariš in merjascu odsekal glavo s sekiro. Le to je po našem nemerodajnem mnenju čudno, da je merjasec plaval z — repom naprej in ne z glavo, da je junaški drvar mogel zgrabit divjega neresca za rep, namesto za nevarna ušesa. Res pa je le bilo!

Lovski strah straši tudi na Zgornjem Koroškem. Neka posestnica v Möllbrücke je pred nedavnim časom slišala ponoči, da je živina v hlevu nemirna in se je trgala. Psi so začeli tuliti. Ko je šla gledat, je videla pred hišo neko žival, veliko kakor srednje velik pes, barve pa ni mogla razločiti. Žival je pobegnila. Drugo jutro je videl ključavničarski mojster v logu med Dravo in Möll srednje veliko žival, belo-črno pegasto, z dolgim repom s čopom na koncu. Žival je zbežala in delala skoke štiri do pet metrov daleč. Lovci so šli iskat žival, pa je niso več našli. Menda pa ne straši tudi na Zgornjem Koroškem strah lovcev! Kdo vé, če se ni pripeljal po najmodernejšem letalu s štajerskih planin na Zgornje Koroško!

Naš cesar in črnogorski kralj. Povodom rojstnega dne kralja sta si avstrijski cesar in črnogorski kralj izmenjala prisrčni brzojavki. Kaj neki poreče k temu brihtni gosp. Almer v Velikovcu?

Zopet eden. Velik nemškutar, prijatelj in zaščitnik »Štajerca« in »Marburgerice«, jemalec »Südmarkin« bakšišev, krčmar in posestnik Jakob Novak v Št. Lovrencu nad Mariborom, je prišel v konkurz. Dne 4. oktobra je bil ta velenemec pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen radi krive na en cel teden strogega zapora. Pasiva njegovega premoženja znašajo 179.760 K 53 h, aktivna pa samo 85.005 K, torej je prave izgube skoro celih 100.000 K. Novak je bil zagrizen nasprotnik Slovencev. Njegova gostilna je bila vedno zbirališče šentlovrenških nemškutarjev in zagrizenih Nemcev. »Štajerca«, poveljuj svojega pristaša! Reši ga, če imaš kaj denarja!

Stenski koledar za leto 1914. je izšel v lepi izpeljavi v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu. Cena 40 vinarjev, s poštnino 10 vinarjev več. Za Ljubljano in okolico ima zalogo prodajalna »Katoliškega tiskovnega društva« (prej Ničman) v Ljubljani.

Povečanje armade. Avstrijska in ogrska vlada ste sklenili zvišati število oborožene armade, in sicer skupno za armado, mornarico in obe domobrambi za 31.000 mož. Armada dobi 16.500 mož več, mornarica 1500, c. kr. domobramba 7300 in ogrska domobramba 6000 mož. Domobramba postane enakovredna s skupno armado. Zvišanje stanja (rekrutnega kontingenta) pa se ne bo izvršilo naenkrat, ampak polagoma v treh do petih letih.

Jugoslovanska dijaška počitniška zveza je za letos dosegla svoj namen. Pripomoglo je k temu mnogo jugoslovanskih gostoljubnih rodbin. Odbor si šteje v prijetno dolžnost, da se tem potom toplo zahvali vsem dobrotnikom dijaštva. Jugoslovanska dijaštvo se je posluževalo v veliki meri tega obraževalnega sredstva. Ceste naše domovine so bile polne potujočega dijaštva, lepota naših zemlja se je neizbrisno vtisnila marsikom v dušo. Planine, Jadransko morje, zeleni grički Štajerske, slavonske ravnine, bosanska in hrvatska zemlja je navdala našega dijaka z domovinsko ljubeznijo. Pri tej priliki se še enkrat zahvalimo za prijaznost stanodajalcev in prosimo, da oprostite vse morebitne netaktnosti potujočega dijaštva. Javnost naj ovažuje veliki pomen te zveze in naj nam ostane naklonjena še za drugo leto. — Odbor jugoslovanske dijaške počitniške zveze.

Slovenci na Nemškem. Iz Gladbecka na Westfalskem nam pišejo: Dne 28. septembra smo imeli prav vesel dan. Imeli smo

namreč Konstantinovo slavnost. Popoldne ob 5. uri smo imeli v župni cerkvi večernice za Slovence, pri katerih je naš č. g. kaplan pridigoval o zmagi sv. Križa v vseh časih in o pomenu Konstantinovega jubileja. Po pridigi so bile pete litanije z blagoslovom. Po cerkveni slovesnosti je občinstvo napolnilo veliko dvorano, v kateri je slovensko društvo sv. Barbare priredilo lepo slovesnost. Dvorana je precej velika, a bila je še premajhna. Slovesnosti so se udeležili tudi trije č. g. duhovniki, to je naš predsednik č. g. kaplan Tensudern, naš prejšnji predsednik č. g. vikar Tape in naš častni predsednik č. g. župnik Buck, ki so prisrčno pozdravili vse goste. Č. g. župnik Buck se je lepo zahvalil in izrazil veselje, da so se Slovenci spomnili tudi nanj na katoliškem shodu v Ljubljani ter mu poslali lepe razglednice. Nadalje se je zahvalil č. g. župnik Slovincem, ker so se v tako obilnem številu udeležili letos sv. misijona, ki je bil za Slovence v Gladbecku. S trikratnim: Živeli Slovenci! je končal svoj lepi govor. Nadalje je podpredsednik Vincenc Tuhtar v imenu vseh, ki so bili navzoči pri katoliškem shodu v Ljubljani, sporočil pozdrave iz Ljubljane. Opisal je ogromno slavnost ter omenil, da Slovenci napredujejo tudi doma na vseh poljih. Omenil je tudi, kako lep je bil sprejem Slovencev iz Nemčije v Ljubljani. Posebno pa je priporočal čitanje slovenskih katoliških listov, ki so odslej v društveni dvorani in v gostilni pri Drekofu na razpolago. Priložnost imajo vsi tukajšnji Slovenci sedaj slovensko čitati. Posebno je še poudarjal, naj slovenski stariši uče svoje otroke slovenske materinske besede, akoravno bivamo v tujini. Temu govoru je sledilo petje, deklamacije in igra »Turški križ«, ki so jo igrali v splošno zadovoljnost pod vodstvom g. Vincenca Tuhtarja. Po končani zabavi se je zaključil lepi večer ter se namerava prirediti kaj enakega zopet meseca decembra k sv. Barbari, ki je zavetnica tukajšnjega slovenskega društva.

Drobne vesti. Bivši hrvatski poslanec dr. Banjavčić je umrl v Heidelbergu na Nemškem in je zapustil vse svoje premoženje, kakih 200.000 kron, Matici Hrvatski in hrvatski Ciril-Methodovi družbi. — Enverbej je bil operiran na slepiču in je operacijo srečno prestal. — Dne 14. t. m. so na Ogrskem naznanili notranjemu ministrstvu 14 novih slučajev kolere. V Zagrebu je bilo istega dne naznanjenih 19 novih slučajev kolere. — Nemški cesar pride dne 26. oktobra na Dunaj na obisk. Najbrž zopet potrebuje kaj denarja. — Na Brunšviškem sta dva cigana umorila nekega gozdarja. Enega cigana so prijeli, drugi je pobegnil. — Nadporočnik Elsner je v sredo, 15. t. m., poletel z letalom z Dunaja v Gorico. Potreboval je za to tri ure. Nad Križno goro pri Celovcu so nekateri zapazili letalo. — Na Mandlkoglu (2214 metrov visok) se je ponesečil eden najboljših hribolazcev in plezalcev dr. Pavel Preuß; lansko leto je še dokazoval, da so razni umetni pripomočki za plezanje zanič in da se naj samo tam pleza, kjer se more nazaj brez umetnih pripomočkov, vrvi itd. — V Halle so prijeli tri trgovce s človeškim blagom, ki so peljali več mladih deklet, namenjenih v zloglasne hiše v Braziliji.

Zverinski brat. V Kamenicah na Češkem je zadavil doma 16 let stari Karol Seyfert svojo 22 let staro sestro, da bi si prisvojil nekaj denarja. Mrliča je stlačil v lesen kovček, ki ga je povezal z vrvmi in žico. Potem se je vlegel spat. Ko so ga drugo jutro vprašali starši, kje da je sestra, je pobežnil. Pozneje so našli mrliča in zaprli morilca, ki so ga prijeli na nekem kolo-dvoru. Hudobnež je priznal svoj zločin.

Mesec dni v kanalih — nato umrl. Slikar Islandi, ki je mesec dni taval v kanalih pod mestom Milanom, je umrl v milanski bolnišnici.

Nesreča v rudniku. Iz Londona poročajo, da se je v premogovniku »Universal« pri Cardiffu 14. t. m. zgodila strašna nesreča. Ko je šlo 900 delavcev v jamo, se je zgodila eksplozija. Vhod v jamo in strojna hiša sta bila popolnoma uničena. Enemu možu je odtrgalo glavo. Dosedaj so rešili 500 živih. Sodijo, da bo več nego 200 žrtev. 200 mož je še v jami zasutih, oziroma jim je zasut izhod. Že leta 1900 je v isti jami pri eksploziji bilo usmrčenih od 82 navzočih

delavcev 81. Vzrok razpoku je, da se je premogov prah vnel. Dopoldne so spravili iz jame 150 mrtvih, ki so bili strašno razmesarjeni.

Črna. Sociji pravijo, da so ta »črni« kri- vi, da se ne ozirajo pri »Bergšafferju« za delavske zastopnike. Kako pa to? Saj med zastopniki ni nobenega črnega, da bi se ga zbal? Dokler pa imajo vse zastopstvo rudarjev rdečkarji v zakupu, so čisto sami odgovorni za postopanje z delavci od strani ravnateljstva. Le ko bi krščanski delavci za vašim hrbtom spletkarili, bi mogli tem krivdo na neuspehih naprtiti. Spletke, obrekovanja in prilizovanje pri uradnikih pa krščanski delavec čisto »značajnim rdečkarjem« prepusti, ker so že tega nasproti kršč. organizaciji navajeni. Razumeli! S poštenostjo se pride najdalje, če tudi bolj počasi gre.

Črna. (Kaj to pomeni?) Dosedaj je dobivalo veliko rudarjev »Štajerca« brezplačno; celo vsiljevali so ga posameznim. Sedaj pa ni več tako — oh, kaj še bo. Heleinin graben je veljal dosedaj za nemčursko gnezdo prve vrste, sedaj pa ni več tako — oh, kaj še bo. Najzvestejši pristaši so postali naenkrat sociji. Čez 60 jih že imajo rdečkarji v svojih organizacijah. Ali vam nič ne tečejo solze? Bežite, bežite, ladja se potaplja. Od nemčurja do socija je najkrajša pot, ker človek še lahko šekast ostane.

Črna. Č. g. župnik Josip Dobrovč je daroval slov. kršč.-soc. delavskemu društvu v Črni kot odgovor na rdeči pozdrav v »Rudarju« 5 K. Mislim, da od takih ljudi ni pričakoval boljšega. Saj so sociji povsod enaki, ko se razvijajo.

Črna. »Našim klerikalcem huda prede«, piše rdeči »Rudar«. Navzlic temu jih rdeči »Rudar« napada. Kje pa je ostala njegova ljubezen do bližnjega. Pravijo, da preneha vsako sovraštvo, če kdo umira. Klerikalci po »Rudarju« umirajo, zakaj jih torej ne pustite v miru. Umirajočega se vendar ni treba več bati. Se predobro poznamo! Mi gremo na dan in vas je strah — — Zato so pa tudi dobili rdečkarji v Črni pisanje iz Trbovelj, da se udeležijo našega zadnjega zborovanja ter ga pokušajo razbiti. Pa glejte čudo: kaplan je govoril. »Rudar« pravi: »Čvekal je nekaj o sivareh, ki mu očitno niso prav nič znane« in vendar nobeden izmed »modrih iz rdečega kraljestva« ni imel kaj ugovarjati, akoravno jim nihče ni branil, celo vabljeni so bili. Ni res: za kaplane loviti ste še prešibki; rajši bi videli pred seboj »Zajca«. »Zakaj ga ni bilo, ne vemo, morda se je potoma zaljubil v sočnato deteljico ali kaj.« Ko se je torej namestu »Zajca« pokazal kaplan, vam je ravno tako korajža ušla, kot junaškim Nemcem na Štajerskem, kadar zagledajo čudno zver, ker je baje: »nalogo pohrustati vse socialiste prevzel kaplan«. Groza!

Kamen v Podjuni. (L o v s k a s m o l a.) V nedeljo, dne 12. oktobra, se je izvršila pri nas smešna dogodbica. Na vse zgodaj si je neki kmečki fant iz Škocijana očedil konjiče in »zglaplcal« na komatih šajbice, v urnem diru se podal na postajo Rikarjaves po celovške jagre, ki so napravili veliki lov v belskem logu. A sreča ni bila naklonjena ne vozniku in tudi lovcem ne. Komaj jih pripelje do Riešovega križa, krh! odrekle in zlomile so se ročice in 15 možakarjev, med njimi imenitni gospodje, je poljubovalo mater zemljo. Krasen prizor, žal, da ni bilo zraven fotografa in telefona. Nekateri so se mrdali, nekateri pa zakramentirali in tipali, ako še imajo vse ude skupaj, zopet tretji pa so se začeli smejati in zabavljati čez voznika, češ, da ima za celovške gospode preslab »ceug«. Ljudstvo zbija šale, resni možje pa vozniku in lovcem nekoliko privoščiijo smolo, saj je nedelja dan, katerega je Gospod odločil za sebe in ne za jago. Isti pesnik, ki je zagodel nekdanj žitrajskim jagrom, bi imel tukaj lep material.

Marija na Zili. (V r l m o ž u m r l.) V petek, 10. vinotoka, smo ob obilni udeležbi pokopali p. d. Hanžcevega očeta iz Turdanič. Pokojni je bil zgleden katoliški mož, mož stare slovenske korenine in vzoren gospodar. Dočakal je 84 let, v zakonu je živel 58 let. Za vse dobro mu bodi Bog bogat plačnik!

Brdo na Zili. Občinske volitve, katere so se v naši občini vršile dne 8. t. m., izpadle so za poštene Slovence glede kvan-

titete (števila) odbornikov neugodno; glede njihove kvalitete pa smo za naše razmere, rekel bi, precej na boljšem, kot naši Albanci. Razlog tega poraza je znana janičarska lastnost: Osebna mržnja in neznačajnost, koje otrok je: Izdajalstvo. Vsled teh žalostnih lastnosti štirih — pravzaprav enega volilca — dosegli so nasprotniki prav dober kup zmagov — veliko ceneje še, kot za trideset srebrnikov. Zato pa so tudi svoje zmage veselili. Oni vedo tudi, zakaj se veselijo! Tisti pa, ki so nasprotnikom do zmage pripomogli, so vredni svojega izdajalskega značaja. Prejkone bodo to svoje ostudno ravnanje še drago plačali. Takim ljudem niti Bog ne more pomagati do gospodarske samostojnosti. Tisti človek pa, ki se jih usmili, je usmiljenja vreden — trap. Udeležba je bila povoljna. V tretjem razredu smo imeli Slovenci 67, nasprotniki 19 glasov. V drugem razredu mi 15, nasprotniki 19 glasov. Prvi razred pa je itak domena nasprotnikov. Po prizadevanju gospoda in mojstra B. M. bo torej vladal tri leta v naši občini Wolfov »Heil«! No, pa »hajl«! Čas beži in leta teko.

Rinkole. Dne 13. oktobra je umrl Luka Sadjak, p. d. Plesl, po dolgoletni in mučni bolezn, sušici. Potrpežljivo je prenašal križe in težave. Skoro vsako leto ga je zadela kakšna nesreča pri živini, na polju in sploh, pa je vse radevolje pretrpel. Na bolniški postelji je milo vzdihnil: Razne nesreče so me že zadele, mislim, da je to zadnja. Umrl je previden s sv. zakramenti. Naj počiva v miru! — Kakor vsako leto, je poslala naša majhna vas tudi letos tri fante k vojakom; dva v Gradec, enega v Smohor. — Letina je bila čudno slaba, samo krompirja je dosti; g. urednik, če ga hočete nekaj za Celovčane, ga dobite. (Hvala! Je tudi pri nas dobro obrodil, četudi ne na Novem trgu krog »lintverna«. Ured.)

Trušnje pri Velikovcu. (Nalezljiva bolezen.) V Srednjih Trušnjah je umrl otrok nekega delavca, kakor je konstatiral zdravnik, na davici ali difteritis. Na ukaz okrajnega zdravnika in občine se je izvršila potrebna desinfekcija, to je očiščenje stanovanja in pohištva, da se nalezljiva bolezen ne razširi dalje. Ravno v Srednjih Trušnjah je veliko otrok, in bi bilo kaj takega usodopolno.

Trušnje pri Velikovcu. (Čudno obnašanje okrajnega zdravnika.) Ko je naš okrajni zdravnik dr. Höfferer pogledal na davici (difteritis) obolelega otroka, ga je mati neke druge zelo bolne trinajstletne deklice lepo prosila, naj obiše tudi to. To dekle je sicer preiskal zdravnik dr. Petek, pa deklici se je potem zelo na huje obrnilo in ji je n. pr. iznova kri tekla dobro uro, tako da so jo komaj ustavili in je bila posebno pomilovanja vredna uboga mati zelo v skrbeh za življenje svoje hčerkice. Zdravniku bi bilo treba prestopiti samo prag, zakaj stanovanje dekličino je poleg stanovanja dotičnega otroka. Pa dasi ravno so ga mati in še druge ženske s povzdignjenimi rokami prosile in pred njim klečale, ni maral stopiti v sobo, ampak je rekel: »Kar je prevzel drug zdravnik, to mene nič ne briga.« Kaj pravite na to, ljudje božji? — Novega zdravnika g. dr. Peteka radi kličejo k bolnikom. Je zelo prijazen z vsakomur, tudi z revnimi in natančen pri preiskovanju bolnikov. V kratki dobi tukajšnjega bivanja si je pridobil že v celem okraju velik ugled.

Borovlje. Politično društvo v Celovcu je izdalo brošurico, v kateri so popisane krivice, ki jih moramo prenašati koroški Slovenci. Naštete so tukaj krivice, katere nam prizadevajo vlada in vsi mogočni uradi in katere so glavna ovira, da ne moremo napredovati ne na političnem ne na gospodarskem polju. Nočem tega še nekrat naštevati, ker smo to že tolikokrat brali v »Miru« in si je gotovo marsikateri cenjenih bralcev naročil to knjižico. Opozoriti hočem le na tiste grehe, ki smo jih krivi sami. Ni še dolgo od tega, ko so se vršile v sosednji občini v Glinjah občinske volitve. Volilni boj je bil zelo hud. Pri teh volitvah so napeli vse strune naši nemškutarski mogotci, da bi spravili zavedno občino v nemške roke in pod komando Volksrata. Najbolj so se trudili župan Jožef Ogris, Fran Sodja in Fran Ovčar, akoravno plačujejo le nekaj malega davka tudi v glinjsko občino. Lahko bi bili

dali pooblastilo, a šli so voliti osebno. To pa zato, ker so ti puškarski liferanti in je v tej občini veliko delavcev, kateri so na nje radi zaslužka navezani. Vsled tega je bilo mnogo takih delavcev prisiljenih, da so morali tem na ljubo voliti proti svojemu prepričanju. Tako je bilo v Glinjah. V Borovljah je pa ravno tako, če ne še hujše; zategavoljo se tukaj Slovenci sploh ne moremo udeležiti občinskih volitev. Ali pa mora ta pritisk še nadalje tako ostati? Ali tega vendar ne moremo odpraviti? Jaz pravim, pač lahko. Saj orožje, s katerim nas bije nasprotnik, jim dajejo Slovenci sami v roko. Poglejmo »Fr. Stimmen« od sobote minulega tedna. Kako tam tožijo, da se vsi Nemci ne drže tega, da bi podpirali le svoje somišljenike s tem, da bi kupovali le pri nemških trgovcih, zahajali le v nemške gostilne itd. Kako jih pozivljajo, da se zaneprej tega strogo drže. Če smejo »Freie Stimmen« proti našim obrtnikom hujskati in pozivati na bojkot, potem bo menda nam tudi dovoljeno, da s v o j e o b r t n i k e branimo in jim damo opore in jih podpiramo. Če si na primer naroči slovanski lovec v Borovljah puško pri nasprotniku, dobil bi vendar ravno tako puško, napravljeno od slovenskega delavca, n. pr. če bi jo naročil v Wernikovej tovarni ali pri Borovniku; saj je pri nas puškarija domača obrt in večji založniki dajo delo delavcem na dom. Razložek je le ta, da nemškutarski delodajalec navadno zahteva: »Drži z istim, od katerega imaš kruh«. Ko torej pridejo volitve, naj so občinske ali druge, je ali v komisiji ali stoji na volišču tako dolgo, dokler ne odda zadnji volilec svoje glasovnice, da se prepriča, ali je gotovo prišel voliti vsak njegov delavec in volil z njegovo stranko. Če je fehtarija za »Südmarko« ali »Schulverein«, gre občinski uslužbenec do zadnjega delavca. In kdo se upa vstaviti in odreči dar odposlancu mogočnega župana, od katerega ima delo in kruh? Hleb, od katerega reže, mu damo pa mi sami.

Svetnavas. V četrtek, dne 9. t. m. je razsajal precej hud veter. Tudi grmelo in deževalo je tako, da smo že mislili, da prihaja tisti jug, ki trga strehe in stara drevesa podira. Naenkrat zagleda neki posestnik, da humperški grad nima strehe; za božjo voljo, pravi, kam je pa streha na gradu izginila, da je kar naenkrat nima; znabiti jo je veter odnesel ali je strela udarila, da je pogorela. Toda ogenj bi gotovo morali videti, ker je od nas na grad tako lep razgled. Mož, že precej priletel, si je mislil, da njegovo oko ne vidi prav in je poklical mlade ljudi, da si ti stvar raztolmačijo; in tudi ti so videli zidovje brez strehe; šele potem, ko so dobili daljnogled, so zagledali vsi naenkrat zopet streho na gradu. Ko smo se posvetovali o tem, kaj nas je omotilo, da nismo videli strehe, pride neka ženica in pravi: Veste, kaj je novega? Vsi pričakujemo, kaj bo povedala. Umrl je velezaslužen mož, oskrbnik humberškega gradu, Pavel Mah, ki je od svoje mladosti do svoje visoke starosti prebival na gradu. Popoldne je bil pokopan v Kotmarivasi. N. v m. p!

Ruda. (Pogreb.) Smrt pobira, nič ne zbira, pravi pregovor; pri nas je letos pobrala že kakih 20 ljudi, stare in mlade; dne 9. t. m. 16letnega mladeniča g. Engelberta Roscherja, sina tukajšnjega posestnika, trgovca in poštarja Franca Roscherja. Šel je dopoldne k domačemu ribniku ribe krmiti, je pa po neprevidnosti padel v vodo in tam utonil. V soboto popoldne ga je spremljalo veliko ljudi k zadnjemu počitku. Bil je pridni in veren mladenič; to naj bo staršem v veliko tolažbo!

Borovlje. (»Südmark«.) Na zadnjem občnem zboru tukajšnje podružnice »Südmarke« so bili izvoljeni: Načelnik župan in puškarski liferant Jožef Ogris; v odbor pa Ogrisov ravnatelj Breit, ravnatelj zadružne puškarije Rudolf Hojnik, učitelj strokovne šole Rudolf Reisig in špengler Fric Buxbauer. Od teh sta domačina samo Ogris in Hojnik, drugi so privandranči.

Hodiše. (Smrtna kosa.) Pred kratkim smo spremili mlado, šele 25 let staro kmetico, podomače Stražakinjo, k zadnjemu počitku. Umrla je na jetiki ter zapustila mladega moža in tri drobne otročiče. Bila je pridna in skrbna gospodinja, zgledna, tiha in pobožna. Naj počiva v miru!

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Društvena naznanila.

Črna. Dne 19. oktobra priredi po drugi sveti maši skupina Jugoslovanske strokovne zveze javno zborovanje, na katero so vabljeni vse delavke in delavci. Pride tuj govornik, ki bode govoril o pomenu strokovnega združevanja delavcev.

Gospodarsko predavanje v Škofičah. Slovenska kršč. soc. zveza priredi v nedeljo, dne 19. oktobra, ob 3. uri popoldne v Škofičah gospodarsko predavanje. Govori č. g. župnik Poljanec.

Celovec. Redno zborovanje slov. kršč. soc. delavskega društva se vrši v nedeljo, dne 19. oktobra, ob 8. uri zvečer v hotelu »Trabesinger«.

Podlublje. V nedeljo, dne 26. t. m., popoldne po blagoslovu se vrši v Podlublju ženski shod. Natančnejši čas se objavi prihodnjič.

Sveta vojska. V nedeljo, dne 19. t. m., popoldne se preosnuje treznostni odsek izobraževalnega društva v Železni Kapli v »Sveto vojsko«. Govori č. g. T. Ulbing. Tozadeven shod se vrši pri Bošteju v Železni Kapli. Na sporedu je tudi igra: »V tem znamenju boš zmagal!« — Ob tej priliki opozarjamo tudi treznostne odseke, da naj se obrnejo, ako želijo preustrojitve v »Sveto vojsko«, na podpisani odsek. Naznanjamo tudi, da, ako kako društvo želi protialkoholnih govorov ali ako v kakem kraju, kjer ni društva, želijo takih govorov, naj se tudi tam obrnejo na Slovensko kršč. soc. zvezo za Koroško, odsek »Sveta vojska«.

Cerkvene vesti.

G. p. Amand Bentze O. S. B., dosedaj vikar na Krki, pride za profesorja veronauka na gimnazijo v Št. Pavel. G. pater Bernard Klammer O. S. B. iz priorata v Inostu pride za vikarja na Krko in g. pater Rupert Ammann iz istega priorata za spiritala na Krko.

Sestanek sodalitete. V četrtek, 23. t. m., ob pol 2. uri je v Celovcu sestanek sodalitete ss: Cordis J.

Gospodarske stvari.

Za čebelarje!

Slovenski čebelarji Koroške, ki so se zbrali o Binkoštih t. l. v Celovcu, so bili vsi za to, da se naj ustanovi za Koroško slovensko deželno čebelarstvo društvo. K temu društvu bode mogel pristopiti vsak posestnik (sam zase), pristopijo pa lahko tudi čebelarstva (podružnice). To društvo bo torej obenem naša deželna zveza. Koroški slovenski čebelarji bodejo potem torej sami zase: imeli bodejo svoja zborovanja, tečaje itd., dobivali bodejo sladkor kar naravnost iz Prage ali Dunaja, »Slovenskega Čebelarja« pa bodejo dobivali tudi zanaprej in za vse to nam ne bode treba plačati na leto več udnine, kakor pa je plačujemo sedaj. (To so torej gotovo ugodnosti, in že danes vabimo cenjene čebelarje, da se naj zanimajo za društvo).

O Binkoštih se je bil izvolil pripravljalni odbor, ki je imel sestaviti pravila, predložiti ista vladi in pripraviti drugo. Deželna vlada je pravila z odlokom z dne 3. septembra 1913, št. 3808, potrdila. Pomisliti pa je bilo: ali kaže sklicevati sedaj za enkrat (ko občutimo ravno najhujše udarce slabe letine), ustanovni zbor? Večina pripravljalnega odbora se je izrekla za: da. »Da, najprej, ko mogoče! Škodilo nam društvo gotovo ne bo, pač pa nam more pomagati!« tako se je reklo.

Vabimo torej vse cenjene čebelarje in vse druge, ki se za to zanimajo, na ustanovno zborovanje, ki bo v nedeljo, dne 26. oktobra, ob 11. uri dopoldne v hotelu »Trabesinger« v Celovcu. Prihitite vsi, četudi nas je letošnje leto tako udarilo. Upajmo na prihodnost! Zavedajmo se, da pomajna ustanovitev društva za nas velik napredek in hitimo dne 26. t. m. z veseljem v Celovec. — Dnevni red: 1. Pozdrav sklicatelja in poročilo o dosedanjih korakih. — 2. Volitev

predsednika in zapisnikarja. — 3. Prereševanje in potrdilo pravil. — 4. Volitev odbora. — 5. Predlogi in nasveti. — 6. Razno (event. predavanje o čebelarstvu). — Opomba: V ponedeljek navrh je v Celovcu semenj. Kdor hoče, počaka kar v Celovcu. Komur pa to ni mari, odpelje se lahko še v nedeljo zgodaj popoldne nazaj, tako da bo do večera že zopet lahko doma. — Pripravljalni odbor.

Književnost.

Za gospodinje in kuharice! Vešče in poljudno spisana knjiga »Konserviranje sadja in vsakojake povrtine za domačo uporabo« je ravnokar izšla v tretji, povečani izdaji. Cena 1 K, s poštnino 10 vin. več. Dobi se pri Jos. Zupancu, dež. vinarskem instruktorju v Ptujcu.

Koroška v osvobojevalnih vojnah leta 1797.—1813. G. dekan Janez Unterluggauer v Št. Lenartu v Labudski dolini je izdal povodom stoletnice osvobojevalnih bojev Avstrijev proti Francozom knjižico, v kateri v nemškem jeziku opisuje boje na Koroškem. Knjižica obsega 46 strani, je spisana po nepristranskih virih in jo preveva patriotičen duh. Cena 50 vin. Izšla je v samozaložbi, pa se dobiva tudi v Kleinmayerjevi bukvarni in bukvarni Jožefovega društva v Celovcu.

Trgovski koledar za leto 1914 je izšel ter ima naslednjo vsebino: Slovensko trgovsko društvo »Merkur« in odbor, posredovalnica, trgovski dom, koledar, kolkovne lestvice, podrobna določila za kolkovanje listin, spisov, računov itd., poštne določbe, obrestne tabele, tabela za razredčenje alkohola, tabela za preračunaje alkohola iz kilogramov v litre, mero za sukno, uteži, dolgostna mera, kovani denar raznih držav, preračunjevalne tabele, tabela za preračunaje domačega in tujega denarja, tabela za izračunavanje dni od enega datuma do drugega, preračunavanje anuitet in sestavljanje amortizacijskih načrtov, amortizacijski načrt, anuitetni faktorji, užitninska tarifa za mesto Ljubljana, užitninska tarifa za meso in vino izven zaprtih krajev, tabela za osebno dohodnino, vojaška taksa, pokojninski zakon za zasebne uslužbence, samostojno izvrševanje trgovskih obrtov, trgovina z mešanim, špicerijskim, kolonialnim in materialnim blagom, izpregled (dispensa) sposobnostnega dokaza, prodaja storjene obleke in čevljev, dopustnost trgovskega potovanja, prodaja žganih opojnih pijač na drobno, zapiranje in odpiranje trgovin v Ljubljani, Sp. in Zgornji Šiški, v Vodmatu, na Selu, v Mostah in na Glincah, delovni čas v trafikah in zapiranje trafik, nedeljski počitek v trgovskih obrtih na Kranjskem, delovni čas trgovskih uslužbencev in zapiranje trgovin, ugodnosti na železnicah za trgovske potnike, ki imajo kovčke v vzorci, kako se dobiva davka prosti bencin. — Letošnji koledar se odlikuje po obširni in izborni vsebini tako, da je vreden sovrstnik dosedaj izišlih koledarjev društva »Merkur«. Koledar prav toplo priporočamo občinstvu, posebno pa slovenskemu trgovstvu. Koledar je uredil g. dr. Rudolf Marš. Cena mu je s poštnino vred 1 K 20 h.

Sirup s sidrom Sarsaparillae

compos.

Zdravilo za čiščenje krvi. Steklenica K 3-60 in 7-50.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom

Bolečine odpravljajoče mazilo

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd. —
Steklenica K — 80, 1-40 in 2.—

ŽVEPLENO MAZILO S SIDROM

lajša srbenje pri lišajih itd. — Lonček K 1—

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni, Pri zlatem levu!

Praga I, Elizabetina cesta 5.

Proda se ceno nov Mayers Konversations-Lexikon. Kje, pove uredništvo tega lista.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

IZJAVA.

Podpisani izjavljajo, da je bilo vse neresnično, kar sva o gospodični Mariji Slanič v Črni govorili in bi ji moglo na njeni časti škodovati, ter se ji zahvaliva, da je od tožbe proti nama odstopila.

Črna, dne 5. oktobra 1913.

Terezija Miklavžin, Helena Smolak.

Najboljše kranjske klobase

komad po 20 in 40 vin., razpošiljam po povzetju od 10 kron naprej. Pri večjem naročilu nekaj popusta. **Josip Prime**, gostilničar in izdelovatelj klobas, Selo št. 23 pri Ljubljani.

Oddaja župniškega lesa v Žitarivasi.

Iz župniškega lesa se proda 100 debel p o tom pismene ponudbe do 1. novembra 1913 pri župnijskem uradu v Žitarivasi, p. Miklavc Koroško, kjer ležijo na vpogled tudi ponudbeni pogoji.

Svarim

vsakogar, bivšemu trgovskemu uslužbencu **Jožefu Lapitsch**, ki se neopravičeno izdaja kot lastnik agenturne in komisijske trgovine, večinoma pod raznimi pretvezami kot moj družnik, zapuati denarja ali denarne vrednosti, ker nisem z njim v nikakršni zvezi, tedaj tudi nikomur ne plačam nobene odškodnine.

FRANC LAPITSCH

agenturna in komisijska trgovina v Celovcu.

BARHENTI
FLANELI
ZEFIRI
PIKETI
KANAFASI
KEPRI

Raznvrstne tkalne izdelke razpošilja zanesljivo

M. Jirsová.

PLATNA
DAMASTI
REDKO PLAT.
OBRISAČE
ŽEPNI ROBCI
POST. PERILO

imejteljica ročne tkalnice v Novem Hrádku nad Metuji štev. 210, Češko.

40 m ostankov za K 20.— franko; neugajajoče se vrne! Vzorci franko.

Radosno pozdravlja

na revmatičnih, nevralgičnih bolečinah in protinu trpeči

od zdravniških avtoritet priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava otekline v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga **LEKARNA B. FRAGNER-ja,**

c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu:
K 1.50, pošilja se 1 tuba
" 5.—, " " 5 tub
" 9.—, " " 10 "

franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.

Zaloga v lekarnah.

Loterijske številke.

Trst, 8. oktobra: 23 14 89 76 21
Dunaj, 11. oktobra: 49 39 25 21 9

Občinski pisarji, okrajni uradniki

itd. si lahko priskrbijo s pisanjem naslovov dober postranski zaslužek. Naslovi iz koledarjev, naslovnih knjig itd. se ne honorirajo. Ponudbe z napovedbo cene za 1000 komadov pod „P 9378“ na Haasenstein & Vogler A. G., Dunaj I. Neuer Markt 3.

VINO Vipavsko belo, Istrski teran, Opolo, Tirolec, rdeč, sladka vina, Muškato, Refoško, krvna vina. Prodaja na debelo in na drobno.

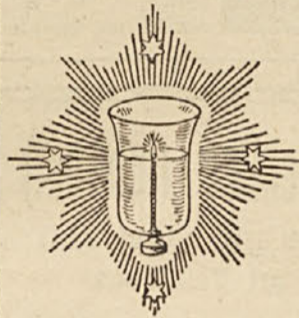
IVAN HOCHMÜLLER, Beljak, Peraustr. 1.

Ferd. Singerl pd. Piuk

v Srejah, p. Škocijan v Junski dolini na Koroškem ima naprodaj veliko zalogo izvrstne

cementne strešne opeke

(Zementfalzziegel).

Albin Novak
Sinčaves, Koroško.

Tovarniška zaloga in razpošiljanje cerkvenih potrebščin, kakor: Aparat-olje za večno luč, a la Gullon stenje, steklo, kadilo, ogilje za kadičnice itd.

Za abstinate: raznovrstne sadne soke. Cene solidne, postrežba točna!

Občinski tajnik

se sprejme takoj. Županstvo Sele, pošta Borovlje, Koroško.

V Narodni šoli v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem imajo čč. šolske sestre

internat za dekleta.

Gojenke se učijo in vadijo v vseh ženskih ročnih delih, se učijo kuhati, pravilno ravnati s perilom in drugo.

Začetek meseca novembra.

Na stanovanje in hrano se sprejemajo tudi šolarji za ondotno tri-razredno ljudsko šolo, ki ima slovenski učni jezik.

Svetli lasje

potemne vsled prehudega izločanja tolišče in vsled prahu ter nesnage. Kako lahko se izognemo temu zlu, ako redno dvakrat na teden rabimo tako priljubljeni, milijonkrat preizkušeni

kamilični Shampoo s črno glavo menjače z jajčnim Shampooom s črno glavo.

Lasje se rešjo nečistosti, lepa, prirodna barva stopi v svoje pravice. — Uspeh, ki ga vsak dan dosežeta naša splošno priznana in priljubljena kamilični in jajčni Shampoo s črno glavo, se najbolj vidi v tem, da spravljajo na trg množino ponaredb kaj dvomljive vrednosti, zato je pri nakupu prav posebno treba paziti na zraven stoječo varstveno s znamko. — Naš kamilični in jajčni Shampoo črno glavo je mil, vseskozi neškodljiv izdelek, medtem ko so dognale preiskave, da obsegajo ponaredb pogosto razjedajoče snovi in tako namesto razumnega negovanja pospešujejo izpadanje las.

Kamilični in jajčni Shampoo s črno glavo se dobiva v izvornih zavitkih po 30 vinarjev (8 zavitkov K 2.—) po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Glavna zaloga za Avstrijo:

Varstv. znamka **Feliks Griensteidl, Dunaj I/1, Sonnenfelsg. 3**

Edina tvornica: Hans Schwarzkopf, d. z. o. j., Berlin N. 37.

Prosim, povprašajte svojega zdravnika!

THYMOMEL SCILLAE,

sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahki in oslovski kašelji, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri nadihu in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušeni in priporočeni.

Steklenica 2 K 20 vin. Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenici, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenic, pošilja se franko. Ne dajte si usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v **lekarni B. FRAGNER-ja** c. kr. dvorni dobavitelj, **PRAGA III.—203.**

Pozor na ime izdelka!

Pozor na varstveno znamko!

35-40 metrov ostankov K 13.50.

Vsled balkanske vojske se velika množina zajamčeno pristnobarvne, pralne, brazhibne tkanine po zelo znižani ceni proda, in sicer: Kanafasi, močni ekxfordi, flaneli in cefiri za srajce, barhenti za bluže in obleko za otroke, medrotiški, šifoni, bela tkanina za perilo in za bala, kriseti, brisalke itd. — Ostanki so dolgi 3-18 metrov. — Razpošilja se po povzetju.

Tkalnica Austria

Gießhübel pri Novem Mestu na Metuji.

(Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.) Naročite, in zadovoljni boste!

== Ochsena-kocke za juho po 3 h ==

zabeljujejo in krepijo vse buljone, juhe, omake, guljaže itd. 1 kocka za en krožnik zadostuje za res dobro dišečo, redilno govejo juho s krompirjem in sočivjem in močnim mesnim okusom. Ochsena kot mesno nadomestilo je torej kot

dobra južina za 3 do 6 vin. za osebo.

En poizkus prepriča. Cena je v škatljicah po 48 kock 3 vin. za kos, franko in carine prosto v vsak kraj v Avstro-Ogrski. Plača po prejemu in odobritvi ob koncu meseca. Neugajajoče se vedno sprejema nazaj. Za preprodajalce v škatljicah po 900 kock primeroma ceneje.

Ochsena je brezmejno trpežna in s patentom zavarovana.

ALTONA (Elbe), MOHR & Co., z. z. o. z.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

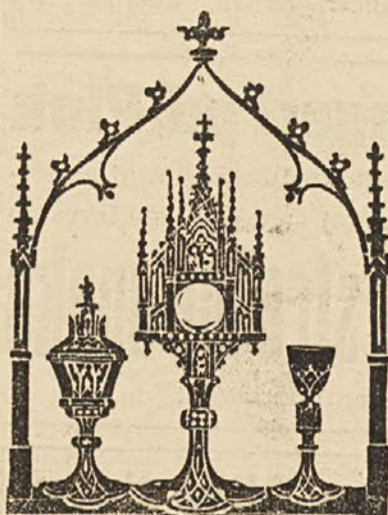

Gostilna blizu Vrbe

s trgovino mešanega blaga, prodajo tobaka, mutnih mlinov, kegljiščem, senčnatim vrtom in vrtom za zelenjavo kakor tudi skalnato kletjo, zidanim živinskim in svinjskim hlevom in 1 oralom zemljišča, je zaradi družinskih razmer pod zelo ugodnimi pogoji takoj na prodaj ali pa se da v najem. — Pojasnila daje županstvo Lipa, p. Vrba, Koroško.

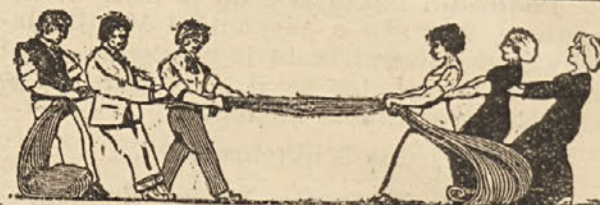
! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Ria-balzam“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pisnom 1 K. Kemeny, Košice (Kaschau), I., poštni predal (12/829) Ogrsko.

Mehhoferjev naslednik
Emerih Waidbacher
Celovec,
Burggasse 12

se priporoča prečistiti duhovščini za izdelovanje vseh cerkvenih reči in posod, kot kelihov, monštranc, lestenecv itd. Stare reči se z jamstvom nanovo pozlatijo in posrebrijo. — Na željo ceniki navpogled.

Najboljše in najmoderneje sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.
Vzorec in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Ivan Kacin izdelovatelj harmonijev po ameriškem sistemu
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 51.
Izdelujejo se vsake vrste harmoniji za cerkve, šole, pevska društva itd. Sprejemajo se popravila starih harmonijev po ugodnih cenah. Oddajo se tudi na obroke. Cenik franco in gratis.

Glava in
želodec
se morata
sporazumeti.

— Priznana domače zdravilo iz učinkovitih zeliščnih snovi, skrbno pripravljeno, ki poživlja, pospešuje in urejuje prebavljanje in tek do jedi pospešuje ter učinkuje mirno in brezbolestno čiščenje in tako odstranjuje posledice nezmernosti, pogošene diete, prehlajenja in neprijetne zapeke, n. pr. gorečico, napihovanje, povzročeno s preobilno kislino, krčne bolečine pomiruje in odstranjuje, je

brezbolestno čiščenje in tako odstranjuje posledice nezmernosti, pogošene diete, prehlajenja in neprijetne zapeke, n. pr. gorečico, napihovanje, povzročeno s preobilno kislino, krčne bolečine pomiruje in odstranjuje, je

Dr. ROSE BALZAM za želodec

iz lekarni B. Fragnerja. Glavna zal. v lekarni

B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobivatelj

„Pri črnem orlu“, Praga, Mala Strana

št. 203, vogel Nerudove ulice.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

1 velika steklenica 2 K, 1 mala steklenica

1 K; po pošti proti predplačilu K 1.50 za malo

steklenico, K 2.80 za veliko steklenico, za

K 4.70 se pošljejo 3 veliki steklenici, za K 8

se pošljejo 4 velike steklenice, za K 22 pa

14 vel. stekl. na vse postaje Avstro-Ogrske.

Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

SVARILO! Val deli zavoja

so opremljeni z varstveno znamko

Dr. Rosas Balsam

Dr. Rosas Balsam

Uzgojišče za deklice (internat)

čč. šolskih sester v „Narodni šoli“
v Št. Rupertu pri Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem. V hiši je štirirazredna ljudska šola; letos se otvori za šoli odrasle deklice tudi gospodinjska šola s šestmesečnim tečajem. Poučevalo se bo o zdravništvu, živinozdravništvu, knjigovodstvu, v kuhanju in ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se prične na obeh šolah dne 5. novembra t. l. Plačilo 26 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem.

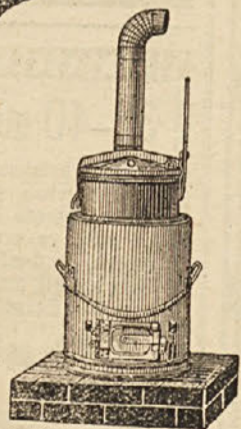
Pozornost

vzbujajo povsod novi

Alfa brzoparilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trpežnost! Obširni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj XII./3.

Alfa

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8,000,000.

Rezervni fondi okroglo K 1,000,000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstnu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni odpovedi po **5 1/2 %**